

Axborot xavfsizligi tushunchasi

M.A.Rustamova
mrustamova2201@gmail.com
Navoiy innovatsiyalar universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada axborot xavfsizligi va kiberxavfsizlik tushunchalari nima haqida tushuncha. Bu tushunchalarning bir biridan farqi va infosec turlari haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: axborot xavfsizligi, kiberxavfsizlik, axborot

Concept of information security

M.A.Rustamova
mrustamova2201@gmail.com
Navoi Innovation University

Abstract: This article provides an understanding of what the concepts of information security and cyber security are. Information about the difference between these concepts and the types of infosec is provided.

Keywords: information security, cyber security, information

Bugungi axborotlashgan jamiyatda axborotni himoya qilish muhim hisoblanadi. Ko'pchilik insonlar axborot xavfsizligi axborot xavfsizligi va kiberxavfsizlik tushunchalarida ko'pincha chalkashib ketadi. InfoSec kiberxavfsizlikning muhim qismidir, lekin u faqat ma'lumotlar xavfsizligi uchun mo'ljallangan jarayonlarga tegishli. Kiberxavfsizlik - bu InfoSec-ni o'z ichiga olgan umumiy atama.

Axborot xavfsizligini boshqarish tizimi (AXBТ) nima?

AXBТ - bu ma'lumotlar buzilishi stsenariysida tashkilotlarga yordam berish uchun yaratilgan ko'rsatmalar va jarayonlar to'plami. Rasmiy ko'rsatmalar to'plamiga ega bo'lish orqali korxonalar xavfni minimallashtirishi va xodimlar o'zgargan taqdirda ishning uzluksizligini ta'minlashi mumkin. ISO 27001 - bu kompaniya AXBT uchun taniqli spetsifikatsiya.

Umumiy ma'lumotlarni himoya qilish qoidalari (GDPR). 2016 yilda Yevropa Parlamenti va Kengash Ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha umumiy reglament to'g'risida kelishib oldilar. 2018 yilning bahorida GDPR kompaniyalardan quyidagilarni talab qila boshladi:

✓ ma'lumotlar buzilishi haqida bildirishnomalarni taqdim etish

- ✓ ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha xodimni tayinlash
- ✓ ma'lumotlarni qayta ishlash uchun foydalanuvchi roziligini talab qiladi
- ✓ maxfiylik uchun ma'lumotlarni anonimlashtirish

Evropa Ittifoqida faoliyat yurituvchi barcha kompaniyalar ushbu standartlarga rioya qilishlari kerak.

Kiberxavfsizlik bo'yicha ishlar uchun qanday sertifikatlar kerak?

Kiberxavfsizlik bo'yicha ishlar uchun sertifikatlar har xil bo'lishi mumkin. Ba'zi kompaniyalar uchun ularning axborot xavfsizligi bo'yicha bosh xodimi (CISO) yoki sertifikatlangan axborot xavfsizligi menejeri (CISM) sotuvchiga xos treningni talab qilishi mumkin. Umuman olganda, xalqaro axborot tizimlari xavfsizligini sertifikatlash konsorsiumi kabi notijorat tashkilotlar keng qabul qilingan xavfsizlik sertifikatlarini taqdim etadilar. Sertifikatlar CompTIA Security+ dan Certified Information Systems Security Professional (CISSP)gacha bo'lishi mumkin.

InfoSec turlari

1. Ilova xavfsizligi.

Ilovalar xavfsizligi - bu veb va mobil ilovalar va amaliy dasturlash interfeyslari (API)dagi dasturiy zaifliklarni qamrab oluvchi keng mavzu. Ushbu zaifliklar foydalanuvchilarning autentifikatsiyasi yoki avtorizatsiyasi, kod va konfiguratsiyalar yaxlitligi hamda yetuk siyosat va protseduralarda topilishi mumkin. Ilova zaifliklari muhim InfoSec buzilishlari uchun kirish nuqtalarini yaratishi mumkin. Ilova xavfsizligi InfoSec uchun perimetr himoyasining muhim qismidir.

2. Bulutli xavfsizlik

Bulutli xavfsizlik bu bulutli muhitda xavfsiz ilovalarni yaratish va joylashtirishga va uchinchi tomon bulutli ilovalarini xavfsiz iste'mol qilishga qaratilgan. "Bulutli" oddiygina dastur umumiy muhitda ishlayotganligini anglatadi. Korxonalar umumiy muhitda turli jarayonlar o'rtasida yetarli darajada izolyatsiya mavjudligiga ishonch hosil qilishlari kerak.

3. Kriptografiya

Tranzit va dam olishdagi ma'lumotlarni shifrlash ma'lumotlarning maxfiyligi va yaxlitligini ta'minlashga yordam beradi. Raqamli imzolar odatda kriptografiyada ma'lumotlarning haqiqiylikini tekshirish uchun ishlatiladi. Kriptografiya va shifrlash tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Kriptografiyadan foydalanishning yaxshi namunasi Advanced Encryption Standard (AES) hisoblanadi. AES - bu maxfiy davlat ma'lumotlarini himoya qilish uchun ishlatiladigan simmetrik kalit algoritmi.

4. Infratuzilma xavfsizligi

Infratuzilma xavfsizligi ichki va ekstranet tarmoqlari, laboratoriyalar, ma'lumotlar markazlari, serverlar, ish stollari va mobil qurilmalarni himoya qilish bilan shug'ullanadi.

5. Hodisa javobi

Hodisaga javob - bu potentsial zararli xatti-harakatlarni kuzatuvchi va tekshiradigan funktsiya. Buzilishlarga tayyorgarlik ko'rayotganda, AT xodimlari tahdidni o'z ichiga olish va tarmoqni tiklash uchun hodisalarga javob berish rejasiga ega bo'lishi kerak. Bundan tashqari, reja sud-tibbiyot tahlili va potentsial javobgarlikka tortish uchun dalillarni saqlash tizimini yaratishi kerak. Bu ma'lumotlar keyingi buzilishlarning oldini olishga yordam beradi va xodimlarga tajovuzkorni aniqlashga yordam beradi.

6. Zaiflikni boshqarish

Zaifliklarni boshqarish muhitni zaif nuqtalarni (masalan, tuzatilmagan dasturiy ta'minot) skanerlash va xavf asosida tuzatishga ustuvorlik berish jarayonidir.

Ko'pgina tarmoqlarda korxonalar doimiy ravishda ilovalar, foydalanuvchilar, infratuzilma va hokazolarni qo'shib boradi. Shu sababli, tarmoqni potentsial zaifliklar uchun doimiy ravishda skanerlash muhim ahamiyatga ega. Zaiflikni oldindan topish sizning biznesingizni buzilishning halokatli xarajatlaridan qutqarishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hakimovna, S. M. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING TA'LIMGA TA'SIRI: MUAMMO VA YECHIMLAR. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(10), 1117-1122.

2. Hakimovna, S. M. (2023). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA 'LIM MUASSASALARINI MODERINIZATSIYA QILISHDA TA 'LIM VA SIFAT TAHLILI. SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI, 6(6), 202-206.

3. Hakimovna, S. M. (2023). OLIY TA 'LIM MUASSASALARIDA O 'QUV JARAYONINI ELEKTRONLASHTIRISHNING AHAMIYATI (ELEKTRON KUTUBXONA MISOLIDA). *IJODKOR O'QITUVCHI*, 3(32), 219-223.

4. Мамадалиева, Н. А., & Давлаталиев, Х. Х. (2023). ИҚТИСОДИЁТДА ФОСФОРИТ ХОМ АШЁСИНИНГ ТУТГАН ЎРНИ. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(11), 498-500.

5. Мамадалиева, Н. А. (1995). Экономическая эффективность производства фосфорсодержащих удобрений в Узбекистане.

6. Мамадалиева, Н. А. (2022). Ресурсосбережение основа экономического роста. *Science and Education*, 3(12), 427-433.

7. Поляков, М. М., Поливанов, В. С., Воробьева, Т. А., & Тушинский, С. Г. (1997). Проблемы обеспечения экологической безопасности населения г. Вологды (второй этап) (No. 082/3). *Муниципальный экологический фонд г. Вологды*.

8. Сариккулов, М. Х., Узаков, И. Э., Ирисов, И. Ш. У., & Сулхонов, Д. А. У. (2023). Калорийность и химический состав куриного яйца. *Science and Education*, 4(6), 46-53.

9. Sarikulov, M. K., Uzohkov, I. E., Riskulov, K. A., & Israilova, K. M. (2022). SOME ASPECTS OF ECOLOGY AT THE PRESENT STAGE. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(6).

10. Uzoqov, I. E., & qizi Ashurova, F. A. (2023). Kontrafakt va falsifikasiya qilingan oziq ovqat mahsulotlarini identifikasiyalashdagi xorijiy davlatlar tajribalari. *Science and Education*, 4(9), 166-172.